

This question paper contains 4 printed pages]

A—341—2017

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (Second Year) (Fourth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2017

ECONOMICS

Paper VIII

(Development and Environmental Economics)

(MCQ + Theory)

(Thursday, 13-4-2017)

Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

MCQ

1. Attempt the following Multiple Choice Questions :

10

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा :

(1) ..... as meeting the needs of present without compromising the ability of future generations to meet their needs.

(a) Sustainable Development

(b) Poverty Development

(c) Environmental Degradation

(d) All of the above

भविष्यकालीन पिढीच्या गरजा पूर्ण करण्याची पर्यावरणाची क्षमता कायम टिकवून, पर्यावरण क्षमतेचा न्हास न करता वर्तमान पिढीच्या गरजा पूर्ण करणे म्हणजे ..... होय.

(a) शाश्वत विकास

(b) दारिद्र्य विकास

(c) पर्यावरण न्हास

(d) वरील सर्व

P.T.O.

(2) 5th June is observed as :

- (a) Word Forest Day (b) World Population Day
(c) World Environmental Day (d) None of these

5 जुन हा दिवस ..... म्हणून पाळतो.

- (a) जागतिक वन दिन (b) जागतिक लोकसंख्या दिन
(c) जागतिक पर्यावरण दिन (d) यापैकी नाही

(3) Scientific and industrial progress in urban areas increases :

- (a) Water pollution only
(b) Air pollution only
(c) Sound pollution only
(d) Water, air as well as sound pollution

वैज्ञानिक व औद्योगिक प्रगती शहरी भागात ..... वाढवते.

- (a) फक्त पाणी प्रदूषण
(b) फक्त हवा प्रदूषण
(c) फक्त ध्वनि प्रदूषण
(d) पाणी, हवा व ध्वनि प्रदूषण

(4) Green Revolution programme was started in the year :

- (a) 1970 (b) 1956
(c) 1966 (d) 1960

हरित क्रांती कार्यक्रमाची सुरुवात ..... साली झाली.

- (a) 1970 (b) 1956
(c) 1966 (d) 1960

(5) The predominant source of energy on earth is :

- (a) Hydroelectricity (b) The Sun
(c) Electricity (d) Natural Gas

पृथ्वीवरील सर्वाधिक ऊर्जेचा स्रोत ..... हा आहे.

- (a) जलविद्युत (b) सूर्य
(c) विद्युत (d) नैसर्गिक गॅस

(6) The Air Pollution Control Act is made in the year :

- (a) May 1981 (b) May 1991
(c) May 1980 (d) May 1990

वायु प्रदूषण नियंत्रण कायदा कोणत्या वर्षी तयार करण्यात आला ?

- (a) मे 1981 (b) मे 1991
(c) मे 1980 (d) मे 1990

(7) Which of the following factors is of natural environment ?

- (a) Water (b) Land
(c) Air (d) All of these

खालीलपैकी कोणता घटक नैसर्गिक पर्यावरणाचा आहे ?

- (a) पाणी (b) जमीन
(c) हवा (d) यापैकी सर्व

(8) What are the sources of pollution in the Ocean ?

- (a) Trash dumping (b) Sludge dumping
(c) Both (a) and (b) (d) None of these

महासागराच्या प्रदूषणाचे स्रोत काय आहेत ?

- (a) कचरा टक्कणे (b) दुषित पदार्थ
(c) (a) व (b) दोन्ही (d) यापैकी नाही

(9) Who is the chief leader of "CHIPCO" movement ?

- (a) Banwarilal Sharma (b) Sundarlal Bahuguna
(c) Medha Patkar (d) Anna Hajare

चिपको चळवळीचा प्रमुख नेता कोण ?

- (a) बनवारीलाल शर्मा (b) सुंदरलाल बहुगुणा
(c) मेधा पाटकर (d) अण्णा हजारे

(10) Which of the following factors control the pollution ?

- (a) Less use of fertilizer
(b) Pollution Control Act
(c) Decentralization of Industry
(d) All of the above

खालीलपैकी कोणत्या घटकामुळे प्रदूषण नियंत्रण होईल ?

- (a) रासायनिक खताचा कमी वापर
(b) प्रदूषण नियंत्रण कायदा
(c) उद्योगधंद्याचे विकेंद्रीकरण
(d) वरीलपैकी सर्व

Theory

2. What is Sustainable Development ? Discuss different views on Sustainable Development. 10

शाश्वत विकास म्हणजे काय ? शाश्वत विकासाच्या भिन्न दृष्टीकोणावर चर्चा करा.

Or

(किंवा)

What is meant by pollution ? Explain the various types of pollution.

प्रदूषण म्हणजे काय ? प्रदूषणाचे विविध प्रकार विशद करा.

3. State the importance of natural resources in Sustainable Development. 10

शाश्वत विकासात नैसर्गिक संसाधनाचे महत्व सांगा.

Or

(किंवा)

State the role of Biodiversity in Sustainable Development.

शाश्वत विकासात जैव विविधतेची भूमिका सांगा.

4. Write short notes on (any two) : 10

- (i) Non-Conventional energy
(ii) Fresh Water and Sustainable Development
(iii) Marine Pollution
(iv) Transportation and Economic Development.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (i) अपारंपारिक ऊर्जा
(ii) शाश्वत विकास आणि शुद्ध पाणी
(iii) सागर प्रदूषण
(iv) वाहतुक आणि आर्थिक विकास.